

Methotrexat Instruks		
Borgermålgruppe: Alle borgere der modtager behandling med Methotrexat Gældende for: Medarbejdere, Sundhed og Omsorg Medarbejdere, HOPS Medarbejdere, Private leverandører Medarbejdere, Børn og Familie	Gældende fra: Maj 2021 Revisionsdato: Januar 2022 Næste revisionsdato: Januar 2025	Udarbejdet af: Aniette Weibrecht Godkendt af: Styregruppe for instrukser

Formål

At sikre at arbejdsgange og processer i forbindelse med håndtering af Methotrexat er kendt og følges af involveret personale, således at den rigtige borger får den rigtige dosis Methotrexat og således at utilsigtede hændelser kan forebygges.

Formålet er desuden at sikre tilstrækkelig viden om præparatet og hermed korrekt håndtering af præparatet

Definitioner

Methotrexat:

Cytostatikum der i lavdosis én gang om ugen anvendes til behandling af reumatoid arthritis og psoriasis. Overdosering af præparatet kan medføre dødsfald.

Risikosituationslægemiddel:

Lægemidler der ofte optræder i alvorlige utilsigtede hændelser, oftest på baggrund af alvorlige bivirkninger, alvorlige konsekvenser af manglende administration eller alvorlige forgiftninger ved overdosering. Methotrexat er ét ud af syv lægemiddelgrupper. Methotrexat optræder på listen over risikosituationslægemidler, udarbejdet af Styrelsen for Patientsikkerhed. Indberettede hændelser peger på, at der i forbindelse med kompleks dosering af præparatet er øget risiko for ordinations- og dispenseringsfejl, ligesom ændringer i behandlingen også udgør en risikosituation

Risikosituation:

Situationer hvor håndteringen af risikosituationslægemidler yderligere skaber stor risiko for utilsigtede hændelser. Særligt for Methotrexat drejer det sig om følgende situationer:

- Ændringer i behandlingen
- Kompleks dosering pga ugentlig dosis frem for daglig dosis
- Behandling af risikopatienter
- Virkningsdosis er tæt på forgiftningsdosis

Læs mere om risikomedicin:

<https://stps.dk/da/laering/risikoomraader/risikosituationer/risikosituationer/>

Se film og infomateriale om Methotrexat:

<https://stps.dk/da/laering/risikoomraader/risikosituationer/risikosituationer/lavdosis-methotrexat/#>

Ansvar og kompetencer

Generel medicin håndtering skal finde sted i overensstemmelse med kommunens instruks for medicin håndtering. Alle ansatte der er involveret i medicin håndtering, skal kende den overordnede instruks og følge arbejdsgange og regler beskrevet heri.

Dispensering af tablet Methotrexat samt injektion af Methotrexat må som udgangspunkt kun varetages af sygeplejersker. Ledelsen på en afdeling/enhed kan ud fra en vurdering af medarbejdergruppens kompetencer beslutte at social- og sundhedsassistenter kan varetage dispenseringen.

Administration af dispenseret tablet Methotrexat må gerne foretages af andre faggrupper, jfr. Indsatskatalog for sygeplejeopgaver og kompetenceprofiler ved opgaveoverdragelse, men bør når muligt administreres af sygeplejerske.

Sygeplejestuderende må gerne varetage dispensering af både tablet og injektion Methotrexat, men skal altid have været hos den pågældende borger sammen med vejleder, før opgaven varetages selvstændigt af den studerende.

Fremgangsmåde- Procedure

Ordination:

- Ved ordination af Methotrexat skal du være ekstra opmærksom på, at lægen har ordineret præparatet som en ugentlig dosering i FMK.
- Du skal dobbeltkontrollere at du har oprettet administrationstidspunktet med korrekt ugedag og tidspunkt i medicinlisten

Behandlingsplan:

Du skal være ekstra opmærksom på, at behandlingsansvarlige læge har lagt en plan for kontrol og behandling af borgerens kroniske sygdom herunder:

- Kontrol af behandlingens virkning og bivirkning
- Hyppighed af blodprøvekontrol og opfølgning herpå
- Evt ordination af observationer ift bivirkninger/forværring af helbredstilstand/sygdom som kan skyldes bivirkninger/forgiftning
- Kontraindikationer for fortsat behandling herunder udvikling af infektion samt forholdsregler i disse situationer

Dispensering (Sygeplejerske):

- Du skal dobbeltkontrollere lægemiddelnavn, form, styrke, dosis og hyppighed i medicinlisten og sammenholde dette med oplysninger på mærkaten på medicinemballagen (obs ugentlig dosering)
- Du skal have øget opmærksomhed på at skabe ro under dispenseringen
- Ugedagen for dispensering af methotrexat kan markeres på dosisæskerne med klistermærker

Administration(Sygeplejerske, assistent, andre faggrupper):

- Du skal dobbeltkontrollere lægemiddelnavn, form, styrke, dosis og hyppighed i medicinlisten og sammenholde dette med det dispenserede (obs ugentlig dosering)

Opfølgning (Sygeplejerske):

- Du skal være opmærksom på om borgeren har fået foretaget planlagte blodprøver
- Du skal være opmærksom på opfølgning på blodprøvekontroller og evt korrespondancer/ændringer i behandlingen/FMK-notifikationer.

Bivirkninger:

Du skal være opmærksom på at observere følgende meget almindelige og almindelige bivirkninger:

- Nedsat appetit, smerter i abdomen, kvalme, opkastning, sår dannelse i mundslimhinden, diarré, næseblod, døsighed, hovedpine, svimmelhed, hoste, hudkløe, infektioner
- Du skal tage kontakt til behandlingsansvarlige læge hvis én eller flere af disse symptomer optræder og du mistænker bivirkning til behandlingen som årsag hertil.

Dokumentation

Der skal altid foreligge en tilstandudredning, typisk under "Hud og Slimhinder", samt tilhørende indsatser med relaterede indsatsmål og handlingsanvisninger.

I helbredsoplysninger skal behandlingsplan , samt aftaler med egen læge beskrives.

Referencer

Målepunkter for tilsyn med behandling med lavdosis Methotrexat i plejesektoren 2020

<https://stps.dk/da/tilsyn/tilsyn-med-behandlingssteder/tilsyn-med-plejeomraadet/maalepunkter-for-methotrexat/>

Pro.medicin.dk; Specielle emner: Methotrexat (forgiftninger)

Pro.medicin.dk; Lægemiddelgrupper: Methotrexat (inflammatoriske reumatiske sygdomme)

Pro.medicin.dk; Dermatologiske midler: Methotrexat og immunosuppressiva mod psoriasis